

Tisdagen den
18 januari 1977

Tisdagen den 18 januari

Kl. 15.00

§ 1 Justerades protokollet för den 10 innevarande månad.

§ 2 Om lagstiftning för att hindra utbyggnad på åkerjord, m. m.

Fru bostadsministern OLSSON erhöll ordet för att besvara herr *Håkanssons* i Trelleborg (s) den 8 december anmälda fråga, 1976/77:146, och anförde:

Herr talman! Herr Håkansson i Trelleborg har frågat mig om jag avser att föreslå sådana ändringar i byggnads-, expropriations- och förköpslagstiftningen eller annan lagstiftning inom ansvarsområdet som minskar dels kommunernas planeringsbefogenheter då de utövas inom den fysiska riksplaneringens ram, dels kommunens möjligheter att faktiskt genomföra planerna.

När det gäller förhållandet mellan kommunernas planering och den fysiska riksplaneringen anser jag att den hittillsvarande fördelningen av ansvar och befogenheter bör ligga till grund också för en ny planlagstiftning. Detta innebär att kommunerna även framdeles bör ha ett vidsträckt ansvar för sin fysiska planering inom de ramar som den fysiska riksplaneringen anger. Utan att föregripa den kommande utvärderingen av resultatet av arbetet under den fysiska riksplaneringens planeringsskede vill jag med hänvisning till regeringsförklaringen, i vilken uttalas att jordbruksmarken skall utnyttjas rationellt och skyddas från exploatering för andra ändamål, ange att jag anser det mycket angeläget med en preciserad och restriktiv inställning till ianspråktagande av jordbruksmark för bebyggelse.

För att mark skall få användas till tätbebyggelse skall den ha prövats lämpad för ändamålet i samband med upprättande av detaljplan, stadsplan eller byggnadsplan. För att bli gällande skall sådan plan fastställas av länsstyrelsen eller i vissa fall regeringen. Dispens från detaljplanekravet kan lämnas av länsstyrelsen eller, efter delegation, av byggnadsnämnden. Sådan delegation kan återkallas. Genom dessa regler är det gjort för att inte kommun i strid med riktlinjer angivna i den fysiska riksplaneringen skall kunna ta i anspråk jordbruksmark för bebyggelse. Jag avser att i samband med prövningen av enskilda planärenden föreslå regeringen att iaktta en mycket stor restriktivitet när det gäller ianspråktagande av jordbruksmark. Fråga om ianspråktagande av jordbruksmark för bebyggelseändamål kan komma under regeringens prövning inte bara i samband med fastställelse av detaljplaner utan även i samband med fråga om tillstånd till expropriation eller förköp. Om det vid sådan tillståndsprov-

---

Om lagstiftning för att hindra utbyggnad på åkerjord, m. m.

Tisdagen den
18 januari 1977

*Om lagstiftning för
att hindra utbygg-
nad på åkerjord,
m. m.*

ning rör sig om mark för vilken fastställd detaljplan inte gäller, avser jag naturligtvis att förorda motsvarande restriktivitet.

Om kommun emellertid redan antagit detaljplan och denna fastställs av statlig myndighet, är det inte lämpligt att genom ändringar i gällande lagstiftning skapa möjligheter att ingripa mot kommunens möjligheter att genomföra planen. Detta skulle ge upphov till ryckighet och osäkerhet i den kommunala planeringen. Jag avser således inte att föreslå några sådana ändringar i lagstiftningen som herr Håkansson efterfrågat. Men jag vill gärna tillägga – och det har jag också sagt till flera kommuner – att jag hyser förhoppningar om att kommunerna själva skall komma att avstå från att nu förverkliga tidigare fastställda planer som avser jordbruksmark och i stället söka andra lämpliga markområden för sin bebyggelse.

Herr HÅKANSSON i Trelleborg (s):

Herr talman! Först vill jag tacka bostadsministern för svaret.

Vi har ju efter hand fått lära oss att när statsråd gjort motstridiga uttalanden, så har de gjort det inte i egenskap av statsråd eller regeringsföreträdare utan mera som talesmän för ett parti.

I fråga om åkermarken är det väl, förutom bostadsministern, jordbruksministern som har gjort uttalanden. Jordbruksministern sade bl. a. i Eslöv i början av december något som sammanfattningsvis gick ut på stopp för exploatering av åkermark och exklusiv köprätt för jordbrukare till den mark som de vill ha för att driva jordbruk på eller som de redan arrenderar. Bostadsministern har å sin sida tidigare gjort uttalanden som närmast överensstämmer med den förra regeringens och som kan sammanfattas så att man skall iaktta stor restriktivitet men att bedömningar skall ske i den regionala skalan.

Dagens svar är inte likt dessa uttalanden utan är annorlunda. Nu är det så, att det finns andra uttalanden av bostadsministern som väl stämmer överens med dagens svar. Ett alldeles färskt kan vi hitta i Kommunal tidskrift nr 1 för i år, där hon under rubriken Jordbruket har företrädare i markkonflikter säger: Är en tätort helt omgiven av åkermark så får man ändra planerna och satsa på andra orter.

Kanske man har haft gruppmöte i centern och regeringsmöte och kommit fram till den uppfattning som redovisas i dagens svar – den måste ju uppfattas som regeringens åsikt. Men som jag ser det är det fortfarande inte någon riktig klarhet i fråga om vad som gäller, och det kan ge anledning till många funderingar. Vilka styrmedel skall man introducera i detta sammanhang och hur kommer de många kommunalmän som finns i berörda kommuner att kunna agera för att lösa t. ex. sina kommunikationsproblem och problem med regionala obalanser?

Det finns en underton i svaret som viskar att i delar av Skåne, Halland, Östergötland och Västergötland m. fl. skall samhällsutvecklingen stoppas. Det är klart att den nya regeringen har andra åsikter än den tidigare om markfrågorna, det visar inte minst dagens svar. Men ingreppen i

det kommunala livet blir tydligen så omfattande att en proposition bör läggas fram. När kommer den? Och vad skall konfliktkommunerna i berörda regioner göra? Vad skall de redovisa i sina kommunalekonomiska långtidsplaner och vad skall de redovisa i det fortsatta arbetet med den fysiska riksplanen och i sina detaljplaner? Och vad skall de kommuner göra som bara har god åkerjord att tillgå?

Fru bostadsministern OLSSON:

Herr talman! Jag är väl medveten om alla de problem en kommun kan ha som är omgiven av god åkermark, men inställningen till åkermarken har successivt förändrats, och de förändringarna har tagit sig uttryck i enhälliga riksdagsbeslut genom åren. Jag vill påminna herr Håkansson i Trelleborg om riksdagens beslut i enlighet med civilutskottets betänkande 1975/76:1, där det står att i vägningen mot andra intressen och mål för samhällsutvecklingen kan jordbruksintresset inte alltid ges företräde. Det uttalandet av riksdagen till förmån för ett bevarande av åkermarken gick mycket långt. Det ansågs som en samhällsangelägenhet att ta till vara jordbrukets intresse.

Jag har en bestämd känsla av att kommunernas förtroendevalda och planerarna inte riktigt har insett vilken skärpning detta riksdagsbeslut innebar och att man fortfarande planerar efter det gamla riksdagsbeslutet, enligt vilket man skulle ha likvärdiga alternativ.

Det är just mot bakgrund av riksdagens nämnda uttalande som jag har lämnat mitt svar i dag, som jag anser vara helt överensstämmande med det uttalandet. När jag sagt att man skall planera om, avser jag de kommuner där man håller på med planeringen. Jag upprepar att jag inte tänker föreslå några ändringar för de kommuner där man har fastställda planer. Det är helt naturligt att en regering inte skall lägga fram sådana förslag, men vi är naturligtvis glada och tacksamma om kommunerna på eget initiativ förändrar sin planering.

Herr HÅKANSSON i Trelleborg (s):

Herr talman! Det enhälliga beslut som fru bostadsministern nu hänvisar till står vi, såvitt jag förstår, bägge fortfarande bakom såsom det är utformat. Det byggde på den förutsättningen att man skulle studera frågorna i regional skala.

Bostadsministern säger att kommunerna inte har upptäckt den skärpning som ligger i detta uttalande. Jag vill göra kammaren uppmärksam på att det är just nu som man får uppleva den verkliga skärpningen, nämligen i uttalandet om att man, om en tätort är helt omgiven av åkermark, får ändra på planerna och satsa på andra orter. Det är en mycket kraftig skärpning, som definitivt slår hårt mot de kommuner som inte har annan mark att tillgå än god åkerjord. Det finns kommuner vilkas mark i stort sett enbart består av klass 10-jord, exempelvis i Skåne.

Min fråga står alltså kvar: Vad skall dessa kommuner göra?

Tisdagen den
18 januari 1977

*Om ökad rätt till
muntlighet i
taxeringsärenden*

Fru bostadsministern OLSSON:

Herr talman! Det är tydligen så att herr Håkansson i Trelleborg och jag, som båda när detta uttalande gjordes satt i civilutskottet, lägger in olika tolkningar i orden om att jordbruket inte alltid kan ges företräde. I det uttalandet tolkar jag in att det kan bli mycket stora svårigheter, inte för kommunen men väl för den tätort som har aktuella planer på ytterligare expansion. Jag har under de besök jag gjort i många kommuner, varvid jag talat med kommunfolk om sådana planeringsfrågor, aldrig funnit någon kommun som inte har några utvecklingsmöjligheter, även om expansionen kanske inte alltid kan komma precis i den tätort som förtroendemännen hade tänkt sig.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3 Om ökad rätt till muntlighet i taxeringsärenden

Herr budgetministern MUNDEBO erhöll ordet för att besvara herr *Börjessons* i Falköping (c) den 15 december anmälda fråga, 1976/77:159, och anförde:

Herr talman! Herr Börjesson i Falköping har frågat mig om jag anser att det föreligger skäl att ålägga taxeringsnämnder och högre instanser på taxeringens område skärpta krav på skyldighet att bereda möjlighet att muntligen föra sin talan i taxeringsärende.

Den skattskyldiges rätt till muntlig handläggning i taxeringsärenden regleras i fråga om taxeringsnämnd i taxeringslagen och i fråga om länsskatterätt och kammarrätt i förvaltningsprocesslagen.

Inför taxeringsnämnd har den skattskyldige en ovillkorlig rätt att lämna muntliga upplysningar till ledning för sin taxering.

I länsskatterätt och kammarrätt får muntlig förhandling hållas om det kan antas vara till fördel för utredningen. Om den skattskyldige begär det skall dock muntlig förhandling hållas om inte förhandlingen är obehövlig eller särskilda skäl talar mot det.

En muntlig förhandling i skatteprocessen kan i många fall vara av värde för utredningen. För den enskilde kan det också många gånger vara betydelsefullt att han får tillfälle att muntligen föra fram sina synpunkter. Förvaltningsprocesslagens regler i detta hänseende har därför utformats så att domstolarna skall ta stor hänsyn till den skattskyldiges önskemål. Har den skattskyldige begärt muntlig förhandling får domstolen underlåta att förordna härom i huvudsak bara om sådan förhandling inte behövs. I praktiken är det också sällsynt att en begäran om muntlig förhandling avslås. Jag anser därför inte att det finns skäl för att ändra bestämmelserna på detta område.

Herr BÖRJESSON i Falköping (c):

Herr talman! Låt mig allra först tacka budgetministern för svaret på min fråga.

Den skattskyldige har, som också framgår av det lämnade svaret, om han det önskar närvarorätt inför den lokala taxeringsmyndigheten och har därmed också möjligheter att där personligen få föra sin talan när det egna taxeringsärendet behandlas. Sådan närvaro- och yttranderätt bör enligt min mening gälla i samtliga taxeringsinstanser, såsom länsskatterätt och kammarrätt.

Jag är medveten om att arbetsbelastningen kan vara sådan att det tidsmässigt är svårt att tillmötesgå den skattskyldiges önskemål i detta avseende. Men om tidsmässiga hinder inte föreligger, anser jag att det skall vara ett absolut krav att man skall tillmötesgå den klagandes önskan att få föra sin talan inför såväl länsrätt som kammarrätt.

Jag vill i det sammanhanget nämna att jag har erfarenhet av länsrätternas arbete, men jag har icke kommit på någon länsskatterätt där man nekat en klagande att föra sin talan. Däremot har det förekommit att kammarrätt i ett visst taxeringsmål har sagt att med hänsyn till den omfattande utredningen och omständigheterna i målet finner rätten att muntliga förhandlingar är obehövliga.

Detta var kammarrättens uppfattning – men den skattskyldige hade en annan uppfattning – och med den motiveringen avvisades den klagandes önskan att personligen få föra sin talan inför kammarrätten.

Med detta har jag velat göra gällande att endast tungt vägande skäl får utgöra anledning till att en skattskyldig förhindras att föra sin talan inför skatterätt – det må vara länsrätt eller kammarrätt.

Vi skall komma ihåg att det till sist gäller vederbörandes rättssäkerhet, och denna skall inte äventyras. Den uppfattningen delar statsrådet Mundebo, att döma av det lämnade svaret.

Till sist, herr talman! JO har i sin ämbetsberättelse till 1971 års riksdag uttalat att när en taxeringsnämnds ordförande får veta att en skattskyldig önskar närvara bör ordföranden i god tid underrätta den skattskyldige, per telefon eller brev, om tid och plats för sammanträde, då nämnden ämnar behandla hans taxering.

Min fråga till statsrådet Mundebo är: Vill statsrådet ge uttryck för önskvärdheten av att närvarorätten tryggas i enlighet med vad JO har anfört?

Herr budgetministern MUNDEBO:

Herr talman! Jag delar i allt väsentligt herr Börjessons i Falköping uppfattning att det är av värde att förhandling kan föras muntligt i en skatteprocess och att rätt till sådan muntlig förhandling endast i undantagsfall skall förvägras den skattskyldige. Det innebär också att jag delar den uppfattning som framförts i JO:s berättelse.

Tisdagen den
18 januari 1977

*Om avskrivning av
smärre statliga
fordringsbelopp*

Herr BÖRJESSON i Falköping (c):

Herr talman! Låt mig få tacka statsrådet Mundebo för denna komplettering av det lämnade svaret. Det är ju, som statsrådet Mundebo framhöll, en rimlig och skälig begäran att den skattskyldige, om han så önskar, muntligen får föra sin talan inför taxeringsmyndighet. Men tyvärr har det förekommit att begäran härom har avvisats. Det bör, såvitt jag förstår, icke räcka med att vederbörande myndighet som motiv för avslagsbeslut – som jag tidigare har återgivit – anföra att med hänsyn till den omfattande utredningen och omständigheterna i målet finner myndigheten att muntliga förhandlingar är obehövliga.

Även om vi inte skall gå in på själva sakfrågan vill jag i detta sammanhang ändå betona att den skattskyldige skall ha möjlighet att, om han så önskar, inför kammarrätten föra sin talan och att rätten endast i undantagsfall skall förvägra en skattskyldig att muntligen föra sin talan och på det sättet bevaka sin rätt.

Därmed tryggas rättssäkerheten. Och rättssäkerheten skall vi, herr talman, inte ge avkall på.

Herr budgetministern MUNDEBO:

Herr talman! Ett understrykande av att herr Börjesson i Falköping och jag i allt väsentligt är överens var också det noterande som herr Börjesson gjort i sin fråga och som jag gjort i mitt svar, nämligen att det ju *kan* förekomma undantagsfall, då det med hänsyn till ärendets bagatellartade karaktär inte finns tillräckliga skäl för muntlighet. Men jag vill betona att detta bör vara – och i verkligheten också är – rena undantagsfall.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 4 Om avskrivning av smärre statliga fordringsbelopp

Herr budgetministern MUNDEBO erhöll ordet för att besvara herr *Börjessons* i Falköping (c) den 10 januari anmälda fråga, 1976/77:166, till herr ekonomiministern, och anförde:

Herr talman! Herr Börjesson i Falköping har frågat ekonomiministern om han vill medverka till att sådana bestämmelser meddelas att fordringsbelopp tillhörande staten, vilka understiger förslagsvis 10 kr., avskrivs för att därmed nedbringa kostnader för statsverket.

Enligt fastställd ärendefördelning är det jag som har att besvara frågan.

Skatte- och avgiftsförfattningarna innehåller regelmässigt bestämmelser om att fordringar under visst belopp inte skall tas ut. I allmänhet är detta belopp satt till 10 kr. Exempel finns också på högre beloppsgränser. Fordringsbeloppen skall vidare avrundas till helt kronor. Det är med andra ord sört för att fordringar på småbelopp inte uppkommer.

I författningarna finns också bestämmelser om i vilka fall obetalda

fordringsbelopp får skrivas av. En princip som allmänt torde följas är att avskrivning sker när indrivning skulle vålla mer arbete eller kostnad än som är skäligt och indrivning inte är påkallad från allmän synpunkt.

Det finns alltså redan nu möjlighet att avskriva resterande småbelopp när det inte föreligger särskilda skäl att vidhålla krav på betalning. Att gå så långt som herr Börjesson tycks mena och införa en generell bestämmelse om att obetalda belopp under 10 kr. alltid skall avskrivas anser jag emellertid inte lämpligt. En sådan bestämmelse skulle sannolikt leda till missbruk genom underbetalning med belopp motsvarande det som fick avskrivas.

Det fall som herr Börjesson har pekat på i sin fråga lär ha inträffat år 1972 och gällde av allt att döma böter. Krav av detta slag torde vara ytterst ovanliga. Som jag nyss har sagt finns möjlighet att undvika dem.

Herr BÖRJESSON i Falköping (c):

Herr talman! Låt mig tacka även för detta svar. Jag tycker att svaret är positivt, och jag kan i långa stycken skriva under på vad budgetministern här har anfört.

Den fråga som jag aktualiserat är förhållandevis liten men därför inte oväsentlig. Den har två aspekter: dels kostnaderna, dels medborgarnas reaktion i sammanhanget. Jag vill först ta upp kostnadsaspekten.

Ett fordringsbelopp understigande 10 kr. är det inte företagsekonomiskt lönsamt attindriva – kostnaderna för indrivningen kommer att överstiga fordringsbeloppet, även om detsamma inbetalas. Budgetministern är inte villig att gå med på några generella bestämmelser, eftersom han ifrågasätter om de inte skulle kunna leda till missbruk genom underbetalning. Ja, i sådana fall ställer sig saken naturligtvis annorlunda, om man kommer till slutsatsen att det kan vara ett sätt att slippa betala den sista tian och att det gör att hela fordringsbeloppet inte tas upp. Men om man inte kan konstatera detta anser jag att man generellt bör gå med på att vid 10 kr. skall gränsen gå. Det är inte lönsamt att driva in en fordring som understiger 10 kr. Allmänheten uppfattar dessutom detta som en form av byråkrati och krångel och frågar sig, om inte indrivningsmyndigheterna, de som har hand om indrivningsverksamheten, har andra och viktigare uppgifter att sköta. Det finns betydligt större summor som det är anledning att söka driva in än de struntsummor som det här kan vara fråga om.

Jag hoppas, herr talman, att byråkratiutredningen kan anvisa möjligheter att bryta byråkratin i samhällslivet – och detta är en form av byråkrati. Stora förväntningar ställs på att utredningen och inte minst dess ordförande skall lyckas i sitt arbete. Ett misslyckande får icke inträffa. Tyvärr har det i dag blivit så, att medborgarna uppfattar samhället som ett krångelsamhälle, där de själva får allt mindre att bestämma över och alltmer upplever sin egen litenhet och vanmakt.

Överläggningen var härmed slutad.

Tisdagen den
18 januari 1977

*Om proportionellt
val av taxerings-
nämnder*

Herr budgetministern MUNDEBO erhöll ordet för att besvara herr Olssons i Sundsvall (c) den 10 januari anmälda fråga, 1976/77:169, och anförde:

Herr talman! Herr Olsson i Sundsvall har frågat mig om regeringen avser att i år lägga fram förslag om rätt till proportionellt val vid utseende av ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnder.

Val av ledamöter i taxeringsnämnd skall enligt taxeringslagen i regel förrättas av kommunfullmäktige. Några särskilda bestämmelser om valmetoden har inte meddelats. Det innebär att det parti som har majoriteten i kommunfullmäktige kan tillsätta samtliga platser. Så har också skett i vissa fall. Men i regel torde de politiska partierna ha kommit överens om att fördela platserna proportionellt mellan partierna.

Propositionen (1975/76:187) om kommunal demokrati, ny kommunallag m. m., som f. n. behandlas av riksdagen, innehåller bl. a. förslag om att alla kommunala nämnder skall kunna väljas proportionellt. Förslaget omfattar förmellt inte taxeringsnämnd. Det är emellertid regeringens avsikt att under innevarande riksmöte lägga fram förslag om motsvarande ändring beträffande val av taxeringsnämnd.

Herr OLSSON i Sundsvall (c):

Herr talman! Jag vill tacka budgetministern för det positiva svaret på min fråga. Eftersom jag själv vid tre tillfällen har motionerat om rätt till proportionellt val av taxeringsnämnder gläder det mig självfallet att förslag nu kommer att framläggas för riksdagen i denna fråga.

Som statsrådet anger har valen till styrelser och nämnder inte varit något problem i de allra flesta kommuner. Partierna har, oberoende av lagstiftningen, kommit överens om en proportionell fördelning.

Men undantag finns – dess bättre inte så många, men desto mer kända – där majoriteten alltså, och senast för en månad sedan, i stor utsträckning har utnyttjat sin möjlighet att ta alla mandat i de fall där inte lagen föreskriver proportionellt val.

För att inte minoritetens representation skall vara beroende av majoritetens goda vilja är det nödvändigt att i lagstiftningen utvidga rätten till proportionellt val. Jag kan göra en jämförelse med valen av nämndemän, där majoritetsval var möjligt fram till den lagändring som riksdagen beslöt om hösten 1975, – – – då rätt till proportionellt val av nämndemän infördes bl. a. med motivering att alla medborgare skall känna tilltro till rättsväsendets opartiskhet.

Taxeringsnämnderna har en betydelsefull roll i vårt beskattningssystem och kan sägas fullgöra uppgifter som demokratiskt kontrollorgan. Enligt det beslut som riksdagen tog 1975 utvidgas deras uppgifter till att gälla också beslut om skattetillägg, förseningsavgifter m. m. Med hänsyn härtill är det mycket viktigt att alla medborgare, oberoende av partipolitisk tillhörighet, kan känna tilltro till taxeringsnämndernas opartiskhet.

Eftersom riksdagen har behandlat den här frågan några gånger och, även om utskottet har haft en positiv skrivning, avslagit motionerna med hänvisning till den pågående översynen av skatteadministrationen fann jag det lämpligt att ställa en fråga i ärendet. Jag ber att få tacka statsrådet än en gång för det positiva svaret. Jag är glad över att minoriteten nu kommer att få en lagfäst rätt till representation i taxeringsnämnderna.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 6 Om straffsanktionerna inom skattelagstiftningen

Herr budgetministern MUNDEBO erhöll ordet för att besvara fru *Tillanders* (c) den 11 januari anmälda fråga, 1976/77:172, och anförde:

Herr talman! Fru Tillander har frågat mig om jag är beredd medverka till en sådan ordning att hänsyn i ökad utsträckning tas till vederbörandes uppsåt i samband med straffsanktioner knutna till skattelagstiftningen.

Fru Tillander syftar på reglerna om skattetillägg. Sådant tillägg utgår bl. a. då skattskyldig har lämnat oriktig uppgift i sin självdeklaration.

Systemet med skattetillägg trädde i kraft den 1 januari 1972. Avsikten med det nya systemet har varit att skapa en enkel och effektiv påföljd i stället för den tidigare ordningen med åtal och domstolsförfarande vid oriktig deklaration.

Vid utformningen av lagstiftningen i fråga har man på olika sätt beaktat kravet på att skattskyldig, som uppfyllt vad man rimligen kan begära i fråga om noggrannhet med hänsyn till hans förmåga att tillgodogöra sig skattereglerna, inte skall träffas av sanktion.

Bl. a. finns möjlighet att efterge skattetillägg om felaktigheten eller underlåtenheten med hänsyn till den skattskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller den oriktiga uppgiftens särskilda beskaffenhet eller därmed jämförlig omständighet är att anse som ursäktlig. Gällande regler ger sålunda myndigheterna utrymme att ta hänsyn till sådana omständigheter som berörs i frågan.

Däremot medger inte reglerna att tilläggets storlek varieras beroende på om det är fråga om en uppsåtlig förseelse eller ej. I stället har tilläggets storlek avpassats med hänsyn till att sanktionen generellt avser att träffa lindrigare förseelser. Kravet på att det skall finnas skillnader i påföljd med hänsyn till förseelsens art har tillgodosetts genom att grövre förseelser utöver skattetillägg kan föranleda straff enligt skattebrottslagen.

Reglerna om skattetillägg är utformade så att man med ledning av i huvudsak lätt konstaterbara fakta kan bedöma om skattetillägg skall utgå eller ej och hur stort tillägget är. Det behövs emellertid ytterligare möjligheter att jämka tillägget i vissa fall där de faktiska omständigheterna tyder på att förbiseende har förelegat. Regeringen avser därför att inom kort lägga fram förslag av denna innebörd. När den utredning

Tisdagen den
18 januari 1977

*Om straffsanktio-
nerna inom
skattelagstiftningen*

som f. n. ser över det skatteadministrativa sanktionssystemet redovisat sina förslag, kommer regeringen att ta ställning till om det behövs även andra ändringar av reglerna om skattetillägg.

Fru TILLANDER (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för det utförliga svaret på min fråga.

Statsrådets svar innehåller i varje fall en ljusning inför framtiden. Jag tänker på den passus där det står: "Det behövs emellertid ytterligare möjligheter att jämka tillägget i vissa fall där de faktiska omständigheterna tyder på att förbiseende har förelegat." Därför arbetar nu en utredning med denna problematik.

Om man skall tala om byråkratiskt krångel, så måste man konstatera att det finns i särskilt hög grad på detta område. Kampen mot byråkratin snärjande snårskog måste börjas också här. Har man gjort ett fel i samband med sin deklaration – det må vara aldrig så oavsiktligt – så kan det vara väldigt krångligt att få rättelse.

Det är också stötande att det ofta är folk med mycket blygsamma inkomster som drabbas av oproportionerligt kännbara straff. Lagen slår liksom med en slaggas obevekliga tyngd, samtidigt som skattelagen i vissa fall företer nog så stor tänjbarhet.

Att man inte skall sila mygg och svälja kameler har sin bestämda tillämpning på skatteområdet. Alla är medvetna om vad skickliga advokater förmår på det här området. Men när en pensionär med en inkomst på 40 000 kr., varav han betalat preliminär skatt på ca 15 000 kr., drabbas av en straffskatt på 5 000 kr. för ett fel, som är så uppenbart vid en vanlig schablongranskning att det inte gärna kan vara avsiktligt, då saknar enligt min uppfattning tillämpningen av lagen den böjlighet och smidighet som krävs när det gäller det enskilda fallet med hänsyn till alla förmildrande omständigheter som kan finnas.

Detta är dessutom ett avsteg från den tillämpning när det gäller påföljder som råder på andra områden. Därför är det tillfredsställande att här höra att reglerna som slår så felaktigt är föremål för översyn och förhoppningsvis ändringar. Men för den som drabbats av dem nu är det en tröst för tigerhjärtan att själv inte komma i åtnjutande av förändringen till det bättre. Eller finns det kanske en utväg, en ljusning före själva gryningen?

Herr budgetministern MUNDEBO:

Herr talman! Som framgår av svaret är ljusningen mycket nära. Min ambition är att kunna lägga ett förslag som innebär att nya regler skall gälla redan fr. o. m. 1977 års taxering. Närmare gryningen kan det icke vara.

Tisdagen den
18 januari 1977

*Om tidpunkten för
ingivande av
arbetsgivaruppgift
vid 1977 års
taxering*

Fru TILLANDER (c):

Herr talman! Jag tackar herr budgetministern också för den upplysningen. Svaret innehåller ju en antydning om förbättring, men för de fall som föranlett min fråga innebär den aviserade eventuella ändringen till det bättre tyvärr ingen förändring.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 7 Om tidpunkten för ingivande av arbetsgivaruppgift vid 1977 års taxering

Herr budgetministern MUNDEBO erhöll ordet för att besvara herr Torwalds (c) den 11 januari anmälda fråga, 1976/77:177, och anförde:

Herr talman! Herr Torwald har frågat mig om jag – i avvaktan på ändrade lagregler – är beredd medverka till att småföretagare detta år generellt får bifoga eventuella arbetsgivaruppgifter till sin inkomstdeklaration för inkomståret 1976.

F. n. skall arbetsgivaruppgift i regel lämnas före utgången av januari månad året efter utgiftsåret. Dessa uppgifter ligger till grund för beräkning av bl. a. arbetsgivarnas avgifter till den allmänna försäkringen.

Jag är medveten om att det ibland kan vara svårt för en småföretagare att i rätt tid lämna dessa uppgifter. Den tid som står till buds för debiteringen av arbetsgivaravgifterna är emellertid så knappt tillmätt att den inte kan minskas utan synnerligen menliga konsekvenser för detta mycket omfattande debiteringsarbete. Riksdagen har nyligen framhållit detta förhållande med anledning av en motion från herr Torwald i denna fråga. Jag ser alltså inte f. n. någon praktisk möjlighet att senarelägga avlämnandet av arbetsgivaruppgifterna. Jag vill dock nämna att pensionskommittén utreder frågan om enklare och mer enhetliga regler för debitering av arbetsgivaravgifter. Vidare behandlas hithörande frågor av en särskild arbetsgrupp med representanter från både riksförsäkringsverket och riksskatteverket.

Herr TORWALD (c):

Herr talman! Jag tackar för svaret även om jag tyvärr är litet besviken över innehållet.

Budgetministern säger bl. a.: "Den tid som står till buds för debiteringen av arbetsgivaravgifterna är emellertid så knappt tillmätt att den inte kan minskas utan synnerligen menliga konsekvenser för detta mycket omfattande debiteringsarbete." Jag är övertygad om att detta är i enlighet med verkligheten, men jag vågar med den erfarenhet jag har och efter kontakter med olika fögderier hävda motsatsen, dvs. att under de aktuella 14 dagarna gör man i stort sett inget annat än sorterar upp alla deklARATIONER, arbetsgivaruppgifter och annat som kommer in. Man är helt sysselsatt med detta och bedriver ingen som helst granskning av

Tisdagen den
18 januari 1977

*Om tidpunkten för
ingivande av
arbetsgivaruppgift
vid 1977 års
taxering*

arbetsgivaruppgifter.

Jag vågar alltså hävda att man med mitt förslag egentligen inte skulle förlora någonting i tid. Om vederbörande finge vänta med att lämna in sina arbetsgivaruppgifter i varje fall fram till den 15 februari, då flertalet av de småföretagare jag talade om lämnar sina deklARATIONER, skulle man i stället vinna den fördelen att arbetsgivaruppgiften från början blir rätt ifylld. Det blir den inte i dag, och detta leder till mycket merarbete på fögderierna. Jag har sysslat med liknande deklARATIONER i över 25 år, och jag har funnit att i de fall dessa företagare har försökt att upprätta arbetsgivaruppgifterna på egen hand så har de tyvärr många gånger blivit felaktigt ifyllda, eftersom man inte är van vid sådant.

Speciellt i år har vi fått en del problem med detta. Så sent som i går fanns nämligen inte vissa av de deklARATIONSBANKETTER som rörelseidkare och jordbrukare behöver tillgängliga på fögderierna. Jag har förståelse för skattemyndigheternas svårigheter att få fram dessa blanketter, eftersom en del beskattningsregler för småföretagarna ändrades så sent som i december förra året. Men jag tycker att skattemyndigheterna också borde ha förståelse för att många jordbrukare och rörelseidkare har ytterst svårt att i år lämna arbetsgivaruppgifterna i rätt tid. Jag har dessutom konstaterat att anvisningarna för arbetsgivaruppgiften inte ger någon egentlig ledning om hur en jordbrukare eller en rörelseidkare skall bära sig åt vid uppdelningen av inkomsten mellan man och hustru. Arbetsgivaruppgiften upptar nämligen inte bara en förteckning över vad som står på kontrolluppgifterna, utan där skall också redovisas vissa andra uppgifter som är av betydelse för debiteringen, t. ex. uppgift om rörelsens beräknade omfattning kommande år osv.

Jag vill alltså hävda att problemen i år är större än vanligt, och mot den bakgrunden anser jag att det hade varit motiverat med en liberal tillämpning av de straffsanktioner som drabbar de rörelseidkare som lämnar in arbetsgivaruppgiften för sent.

Herr budgetministern MUNDEBO:

Herr talman! Herr Torwald har uppenbarligen haft kontakt med mera optimistiska fögderier än dem vi känner till i departementet. Jag tror ändå att den sortering som herr Torwald talade om skulle försenas om vi senarelade inlämnandet av dessa arbetsgivaruppgifter. Det är trots allt angeläget att tillräcklig tid finns för debiteringsarbetet, så att det blir så korrekt som möjligt. Om den processen förkortas riskerar vi att flera fel uppkommer, och detta är verkligen inte till fördel för de deklarerande.

Herr TORWALD (c):

Herr talman! Utskottet har framfört liknande synpunkter som uppenbarligen är baserade på en felaktig grund, dvs. tron att om man gav dessa småföretagare rätt att inkomma med arbetsgivaruppgiften exempelvis senast den 15 februari – samma tidsförskjutning som gäller exempelvis för redovisning av mervärdesskatt –, så skulle *alla* utnyttja den

möjligheten. Detta skulle givetvis inte bli fallet, utan 10 à 20 % av de aktuella småföretagen skulle kanske göra det. För dem som har vana vid att handskas med kontrolluppgifter och blanketter över huvud taget är det givetvis mest praktiskt att upprätta arbetsgivaruppgiften samtidigt med kontrolluppgifter och annat. Jag talar här endast om den lilla grupp småföretagare som inte har någon anställd utanför familjekretsen och som också deklarerar för familjemedlemmarna. Denna lilla krets behöver i regel ha biträde av exempelvis deklarationsbyråer, och den skulle vara betjänt av att slippa lämna in arbetsgivaruppgiften förrän exempelvis den 15 februari.

Jag tror alltså att riksskatteverket och andra gör den felbedömningen att de utgår från att samtliga egenföretagare då skulle finna det fördelaktigt att vänta till den 15 februari med att lämna in arbetsgivaruppgift. De flesta skulle säkerligen som nu lämna in den samtidigt med kontrolluppgifterna. En liten grupp, 10 % eller maximalt 20 %, skulle ha en stor fördel av att få vänta ytterligare 14 dagar.

Herr budgetministern MUNDEBO:

Herr talman! Socialförsäkringsutskottet prövade ju frågan under riksmötet 1976/77 i anledning av en motion från herr Torwald. Ett enigt utskott kom då till den uppfattning som jag har redovisat i svaret, att det skulle kunna uppkomma menliga konsekvenser av en sådan omläggning. Jag delar utskottets uppfattning och har stöd av många av dem som sysslar med denna verksamhet. Herr Torwald har måhända hört mera optimistiska röster, men jag tror ändå att problem kan uppkomma om tiden för handläggningen förkortas. Vi har säkerligen en bättre lösning i sikte genom de förslag som pensionskommittén kan komma att framlägga – förslag som syftar till att förenkla reglerna på detta område.

Herr TORWALD (c):

Herr talman! Jag är naturligtvis tacksam om det kan finnas en möjlighet att längre fram avhjälpa problemet, men det hjälper tyvärr inte dem som i år saknar praktiska möjligheter att i rätt tid inkomma med arbetsgivaruppgift. Ännu finns inte ens blanketter och anvisningar framme, och det är knappt 14 dagar kvar tills uppgiften skall vara inlämnad.

Egenföretagarna befinner sig, som jag nämnde i min fråga, i ett val mellan Skylla och Karybdis: Antingen lämnar de in uppgiften i tid med risk att den blir felaktig, och då kan de bli påförda straffavgift om uppgiften lett till för låg debitering. Eller också väntar de tills de har upprättat sin deklaration och kan få den hjälp de behöver, och då blir uppgiften visserligen riktig men de drabbas av en förseningsavgift på 5 %. För en småföretagare blir det 100–200 kr., och det är inte populärt. Därför hade jag hoppats att det skulle varit möjligt att för det här året på administrativ väg och utan lagändring få till stånd en liberalare bedömning.

Överläggningen var härmed slutad.

Nr 55

Tisdagen den
18 januari 1977

---

§ 8 Föredrogs och hänvisades
Redogörelse
1976/77:3 till arbetsmarknadsutskottet

§ 9 Föredrogs och hänvisades
Motioner
1976/77:131 till konstitutionsutskottet
1976/77:132 och 133 till skatteutskottet
1976/77:134 till justitieutskottet
1976/77:135 till konstitutionsutskottet
1976/77:136 till socialförsäkringsutskottet
1976/77:137–141 till socialutskottet
1976/77:142 till kulturutskottet
1976/77:143–152 till utbildningsutskottet
1976/77:153–157 till trafikutskottet
1976/77:158–160 till näringsutskottet
1976/77:161–164 till arbetsmarknadsutskottet
1976/77:165 och 166 till civilutskottet
1976/77:167 till näringsutskottet
1976/77:168 till civilutskottet

§ 10 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningarna
1976/77:74 och 75.

§ 11 Herr talmannen meddelade att propositionerna nr 100 och 101 skulle sättas sist på morgondagens föredragningslista.

§ 12 Anmälades och bordlades
Propositioner
1976/77:53 med förslag till lag om särskilt tillstånd att tillföra kärnreaktor
kärnbränsle, m. m.
1976/77:57 om kapitaltillskott till Norrbottens Järnverk AB
1976/77:61 om åtgärder för den manuella glasindustrin

§ 13 Anmälades och bordlades
Motioner
1976/77:169 av herr *Werner m. fl.* om åtgärder mot inflationen
1976/77:170 av herrar *Jonasson* och *Norrby* om begränsning av kravet
på bokföringsmässig redovisning vid inkomstbeskattning av jordbruk
1976/77:171 av fru *Odelsparv* om ändrade beskattningsregler vid uthyr-
ning av fastighet
1976/77:172 av herr *Rejdnell m. fl.* om bibehållande av tullkammaren
i Oskarshamn
1976/77:173 av fru *Mårtensson m. fl.* om försäljningen av alcotest och
alcolyser

- 1976/77:174 av fru *Wohlin-Andersson m. fl.* om inköp av en polisbåt till Norrköpings polisdistrikt
- 1976/77:175 av herrar *Hagberg* i Örebro och *Andréasson* om statsbidrag till Amnesty International
- 1976/77:176 av herr *Lindblad* om inrättande av en internationell krigsförbrytardomstol
- 1976/77:177 av herr *Gustavsson* i Eskilstuna *m. fl.* om kommunanknutet civilförsvar
- 1976/77:178 av herrar *Hagberg* i Örebro och *Hedberg* om kassett-TV till de svenska FN-bataljonerna
- 1976/77:179 av fru *Andrén* om ersättning från allmänna försäkringen för psykoterapi
- 1976/77:180 av herr *Forslund m. fl.* om en försäkringsrätt i Sundsvall
- 1976/77:181 av herr *Gahrton* om utlandssvenskarnas sjukvårdsförmåner
- 1976/77:182 av herr *Lövenborg m. fl.* om övergångsbestämmelser för rätt till pension inom domänverket
- 1976/77:183 av herr *Werner m. fl.* om det studiesociala stödet
- 1976/77:184 av herr *Werner m. fl.* om förbättrad ålderspension
- 1976/77:185 av herr *Alftin m. fl.* om tobaksrökningen
- 1976/77:186 av fru *Andrén* om försöksverksamhet med omhändertagande av berusade personer
- 1976/77:187 av herr *Biörck* i Värmdö om avskaffande av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande
- 1976/77:188 av herrar *Hagberg* i Örebro och *Strömberg* i Vretstorp om en rikskampanj mot allergisjukdomarna
- 1976/77:189 av fru *Håkansson* om arbete i grupp inom sjukvården
- 1976/77:190 av herr *Knut Johansson* i Stockholm *m. fl.* om en ny internationell konvention rörande arbetstiden
- 1976/77:191 av fru *Odelsparr m. fl.* om utvärdering av barnomsorgen
- 1976/77:192 av herr *Werner m. fl.* om höjning och indexreglering av de allmänna barnbidragen, m. m.
- 1976/77:193 av herr *Stensson* om inventering av byalag
- 1976/77:194 av herr *Werner m. fl.* om stöd till kulturarbetare
- 1976/77:195 av herr *Ångström* om en regional dansensemble i Umeå
- 1976/77:196 av fru *Göthberg* och fru *Andersson* i Hjärtum om slopande av graderade betyg inom förskolläraryrket
- 1976/77:197 av fru *Lantz m. fl.* om statligt stöd till kommunala musikskolor
- 1976/77:198 av herrar *Svanström* och *Bengtsson* i Göteborg om körkortsutbildning inom den obligatoriska skolan
- 1976/77:199 av herr *Werner m. fl.* om hälsovårdscentraler vid högskolorna
- 1976/77:200 av herr *Werner m. fl.* om hemspråksundervisning för invandrarbarn
- 1976/77:201 av herr *Håkansson* i Trelleborg *m. fl.* om kommunala trafiknämnder

- 1976/77:202 av herr *Jansson m. fl.* om statens övertagande av fraktfartyg på Göta kanal
- 1976/77:203 av herrar *Johnsson* i Blentarp och *Jönsson* i Arlöv om säkerhetsbestämmelser för transporter av skolbarn
- 1976/77:204 av herr *Segerstedt m. fl.* om regler för saltning av vägar
- 1976/77:205 av herr *Signell m. fl.* om vägkantsreflektorer
- 1976/77:206 av herr *Svanström* om bygdevägar under allmänt underhåll
- 1976/77:207 av herr *Svanström* om en bro över Bjursunds ström i Kalmar län
- 1976/77:208 av herrar *Wictorsson* och *Ulander* om färjtrafikens framtida utveckling
- 1976/77:209 av fru *Wohlin-Andersson* om förbättring av vägnätet i södra Östergötland
- 1976/77:210 av herr *Wååg* om en ny motorvagnstyp för SJ
- 1976/77:211 av herr *Eliasson m. fl.* om trädgårdsnäringen
- 1976/77:212 av herr *Lövenborg* och fru *Marklund* om timmerflotningen
- 1976/77:213 av herr *Nilsson* i Agnäs om begränsning av plågsamma djurförsök
- 1976/77:214 av herr *Lundkvist m. fl.* om sågverkens råvaruförsörjning
- 1976/77:215 av herr *Lövenborg* och fru *Marklund* om ett statligt aluminiumverk i Jokkmokk
- 1976/77:216 av herr *Lövenborg m. fl.* om förbud mot s. k. enarmade banditer
- 1976/77:217 av herr *Svanström* om en inventering av outnyttjad vattenkraft i åar och bäckar
- 1976/77:218 av herr *Svanström* om ett industriellt utvecklingscentrum för Smålandsregionen
- 1976/77:219 av herr *Werner m. fl.* om skärpt monopollagstiftning
- 1976/77:220 av herr *Alftin m. fl.* om tillståndstvång för nedläggning av företag. m. m.
- 1976/77:221 av herr *Blomkvist m. fl.* om sysselsättnings- och näringspolitiska åtgärder i Skaraborgs län
- 1976/77:222 av herr *Börjesson* i Falköping och fru *Göthberg* om rätt för hörselskadade att på betald arbetstid delta i undervisning i teckenspråk m. m.
- 1976/77:223 av fröken *Engman* om anpassning av lagen om allmän försäkring till lagen om medbestämmande i arbetslivet
- 1976/77:224 av herr *Gahrton* om lagfäst rätt till arbete till fyllda 70 år
- 1976/77:225 av fru *Hörnlund m. fl.* om barnomsorgen i samband med arbetsmarknadsutbildning
- 1976/77:226 av herr *Marcusson m. fl.* om uppsägningsskyddet vid sjukdom
- 1976/77:227 av herr *Werner m. fl.* om obligatorisk arbetsförmedling. m. m.
- 1976/77:228 av herr *Werner m. fl.* om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen

1976/77:229 av herr *Werner m. fl.* om översyn av lägen om svenskundervisning för invandrare
1976/77:230 av herr *Johansson* i Hållsta om val av värmesystem vid nybyggande
1976/77:231 av fru *Nilsson* i Sunne *m. fl.* om folkpensionärernas bostadstillägg

Nr 55

Tisdagen den
18 januari 1977

---

*Anmälan av
interpellationer*

§ 14 Anmälan av interpellationer

Anmälades och bordlades följande interpellationer som ingivits till kammarkansliet

den 18 januari

1976/77:76 av herr *Werner* (vpk) till herr arbetsmarknadsministern om sysselsättningspolitiken:

I den politiska debatten under senare år har olika mål angetts för att lösa sysselsättningsfrågorna. Arbete åt alla, 100 000 nya jobb, 400 000 nya jobb etc. har varit ofta förekommande paroller. Hur de olika målen skall förverkligas och inom vilken tid det skall ske har inte precisrats. Man kan därför påstå att sysselsättningspolitiken saknat konkreta linjer och mål.

Regeringsdeklarationen ger inga besked om hur sysselsättningsfrågorna skall lösas. Allmänna formuleringar om att regeringen skall föra en politik för sysselsättning och boende i alla delar av landet, om att skattepolitik, näringspolitik och konjunkturpolitik är viktiga instrument för att trygga arbete åt alla förstärker intrycket av brist på konkreta planer för sysselsättningspolitiken.

Det har inte heller varit tillskapandet av nya jobb som präglat utvecklingen under tiden efter valet 1976. Tvärtom har varsel om driftsinskränkningar, avskedanden och permitteringar varit en daglig företeelse. Tusentals anställda har ställts inför hotet att förlora sina arbeten.

Förutom de tragedier för de anställda som arbetslösheten medför har enskilda kommuner och hela regioner ställts inför stora problem. Det är inte ovanligt att ett enda företag dominerar sysselsättningen i en kommun med därav följande problem för kommunen vid driftsinskränkningar.

Den faktiska utvecklingen i fråga om sysselsättningen går i rakt motsatt riktning mot de stolta parollerna om arbete åt alla och hundratusentals nya jobb. Det är då naturligt att frågan rescas om vilka åtgärder regeringen ämnar vidta för att inte arbetstillfällena skall minska i antal i stället för att öka.

Regeringen, och särskilt arbetsmarknadsdepartementet, bör rimligen ha studerat de företeelser som kommit till uttryck under senare tid i

form av hot om permitteringar och avskedanden, liksom följderna härav för såväl de anställda som för kommuner och regioner. Av särskilt intresse borde vara att studera storföretags liksom multinationella företags roll i sammanhanget mot bakgrund av regeringsdeklarationens förklaring att regeringen skall sträva efter att bryta tendenser till maktkoncentration. Vidare bör driftsinskränkningarna ställas mot den uttalade strävan att ge arbete åt alla.

Regeringens aktivitet sådan den offentligt kommit till uttryck synes främst ha bestått i att industriministern mottagit en ström av uppvaktningar från krisdrabbade företag. Det har hittills i hög grad handlat om passiv aktivitet från regeringens sida. Med all rätt frågar sig de anställda vad arbetsmarknadsministern och arbetsmarknadsdepartementet gör för att möta den uppkomna situationen. Den nya regeringen har ännu inte gett uttryck för någon samlad syn på dessa problem.

Med hänvisning till det anförda vill jag till herr arbetsmarknadsministern rikta följande frågor:

1. Finns det en samlad bild över antalet varsel om driftsinskränkningar i olika former?
2. Vilka åtgärder ämnar regeringen sätta in för att hindra att anställda liksom enskilda kommuner drabbas av driftsinskränkningarna?
3. Vilka mål har regeringen för sysselsättningspolitiken, och vilka medel avser den använda för att trygga arbete åt alla?

1976/77:77 av herr *Börjesson* i Falköping (c) till herr socialministern om vidgad rätt till fri sjukhusvård för ålderspensionärer:

Det har framhållits från alla partier att våra pensionärer skall tillförsäkras en god levnadsstandard. Tyvärr kan det konstateras att de pensionärer som är hänvisade till enbart folkpensionen fått vidkännas en standardsänkning på grund av de ständiga prishöjningar, inte minst på livsmedel och dagligvaror, som förekommit under de senaste åren. I årets budgetproposition har utlovats höjningar av folkpensionen och kompensation för prishöjningarna. Dessa löften hälsas med allra största tillfredsställelse av landets pensionärer.

Vad som kan ge anledning till irritation bland pensionärerna är de utförsäkringsbestämmelser som gäller inom sjukförsäkringens ram. Den person som är i aktivt arbete och som inte uppnått pensionsåldern får kostnadsersättning från försäkringen oavsett den tid sjukdomen omfattar. Den som uppbär ålderspension och som fyllt 70 år eller som dessförinnan börjat uppbära ålderspension kan endast erhålla sjukpenning för högst 180 dagar.

Därmed följer att för en pensionär som vårdas på sjukhus skall vårdavgiften betalas av försäkringen. Samtidigt görs ett avdrag på den försäkrades sjukpenning med 20 kr. per dag eller i vissa fall med lägre belopp. För den som uppbär folkpension i form av hel förtidspension eller ålderspension svarar försäkringen för sjukhusavgiften under högst 365 dagar. Från den 1 juli 1976 gäller den begränsningen för ålders-

pensionärer endast för den som fyllt 70 år eller dessförinnan börjat uppbära hel ålderspension. Avdrag för den sjukhusavgift som försäkringen betalar görs endast i de fall pensionären samtidigt uppbär sjukpenning. Vid längre sjukhusvistelse får pensionären själv svara för vårdavgiften. När en ålderspensionärs sjukhusvistelse uppgår till sammantaget ett år får denne vidkännas en vårdavgift på högst 20 kr. per dag. Denna avgift kan bli betungande för vederbörande pensionär, som har kostnader för hyra av lägenhet, telefon etc. att betala jämväl under den tid som sjukhusvistelsen varar. Exempel har förekommit på att pensionär tvingas att vidta drastiska åtgärder för att skaffa fram pengar till att betala sin sjukhusvistelse, genom att exempelvis avyttra sin TV-apparat, avstänga sin telefon etc., bara för att kunna erlagga kostnader för sjukhusvården. Detta kan inte vara meningen.

Den 6 februari 1976 framställde jag en interpellation till dåvarande socialministern Aspling, där jag frågade bl. a. om han var villig att medverka till att sådan ändring av de s. k. utförsäkringsbestämmelserna företas att pensionärer jämställs inom sjukförsäkringen med personer i aktivt arbete och därmed får kostnadsersättning från försäkringen oavsett den tid sjukdomen omfattar.

I svaret den 26 februari 1976 hänvisade statsrådet till gällande bestämmelser men framhöll också: "Det har dock förutsatts att sjukvårdshuvudmännen vid behov medger avgiftsnedläggning eller avgiftsbefrielse för att inte vårdavgiften för dessa pensionärer skall bli för betungande. Den vårdavgift som pensionären får betala i dessa fall motsvarar i princip det sjukpenningavdrag som görs vid sjukhusvård för övriga försäkrade.

Jag vill slutligen nämna att regeringen förra året gav socialutredningen i uppdrag att utreda och snarast möjligt lägga fram förslag angående avgiftsregler vid slutet sjukvård för dem som inte omfattas av sjukförsäkringens ersättningsregler för sjukhusvård."

Avgiftsreglerna vid sjukvården bör enligt min mening utformas så att även en ålderspensionär skall kunna, därest det inte är fråga om ett varaktigt omhändertagande, erhålla fri sjukhusvistelse om vederbörandes sammanlagda sjukhusvistelse uppgår till mer än ett år. Dock bör framhållas att detta inte skall gälla för varaktigt omhändertagande. I sådana fall behöver ej ålderspensionären ha kvar sin lägenhet etc. I övriga fall skall vederbörande erhålla fri sjukhusvistelse.

Med stöd av det anförda ber jag att få rikta följande fråga till herr socialministern:

Vill statsrådet medverka till att ålderspensionärer, som icke är varaktigt omhändertagna för sjukhusvård, skall få fri sjukvårdsvistelse även om sjukhusvården omfattar mer än sammantaget ett år?

1976/77:78 av herr *Fågelsbo* (c) till herr jordbruksministern om reducering av älgstammen:

Under senare år har riksdagen vid flera tillfällen haft att ta ställning till åtgärder inom viltvårdens och jaktens område. En av utgångspunkterna har därvid varit att skapa en stark och livskraftig djurstam.

En konsekvens av de åtgärder som vidtagits är att bl. a. älgstammen under senare år kraftigt utökats. Åtgärderna har i dessa avseenden således haft åsyftad verkan. Men denna utveckling har inte kunnat ske utan problem. Den kraftigt tillväxande älgstammen åsamkar på många håll betydande skador såväl på ungskogen som på växande gröda. Betydande förluster kan härigenom uppstå. Ett annat problem som under senare år alltmer accentuerats är viltolyckorna. Det blir allt vanligare med kollisioner mellan älg och bil, med betydande såväl materiella som personella skador som följd. En snörik vinter som denna förstärks problemet ytterligare genom att älgen tvingas ut på de plogade vägarna.

Enligt min uppfattning utgör den stora älgstammen numera ett så betydande problem att statsmakterna bör ta under allvarligt övervägande huruvida en kraftig reducering av älgstammen inte är nödvändig. En betydande tillväxt, så som skett de senaste åren, kan inte rimligtvis tillåtas fortsätta.

Med hänsyn till det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr jordbruksministern ställa följande fråga:

Vilka initiativ är statsrådet beredd ta i samband med de allt större problemen i anledning av älgstammens kraftiga tillväxt?

§ 15 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 17 januari

1976/77:195 av herr *Wictorsson* (s) till herr jordbruksministern om tillstånd till vårjakt på sjöfågel:

Riksdagen begärde hösten 1975 en undersökning av de möjliga formerna för vårjakt på sjöfågel under förslagsvis en försöksperiod av fem år.

Under hänvisning härtill vill jag fråga herr jordbruksministern:

När får riksdagen förslag som ger den bofasta skärgårdsbefolkningen möjlighet att bedriva vårjakt på sjöfågel?

1976/77:196 av fru *Andrén* (fp) till herr kommunikationsministern om säkerheten för boende kring Bromma flygplats:

Kommer utredningen om Bromma flygplats framtid även att beakta säkerheten för de kringboende i Bromma?

1976/77:197 av herr *Lorentzon* i Kramfors (vpk) till herr industriministern om en ersättningsindustri i Köpmanholmen:

Då NCB år 1965 köpte sågverket i Köpmanholmen arbetade där 120 man. I dag är endast 58 sysselsatta vid samma arbetsplats. Sågverket har fått förfalla och driften upprätthålls sedan en tid på dispens från yrkesinspektionen och arbetarskyddet. Sågverket står nu inför sin nedläggning.

Allt talar för att då NCB köpte detta sågverk var det den tillhörande skogen som var det väsentligaste. Sågverket skulle vid lämplig tid nedläggas. Det är en metod känd och använd även av andra skogsbolag och skogsbolagsdirektörer, och den skildras just nu i teaterstycket *Cheznous* på Dramaten i Stockholm.

I dylika sammanhang borde givetvis det ansvariga bolaget helt logiskt svara för en ersättningsindustri, som sysselsätter samma antal som varit anställda vid det företag som nedläggs – i detta fall 120 personer.

Med stöd av det anförda vill jag till herr industriministern ställa följande fråga:

Anser statsrådet det vara förenat med socialt ansvarstagande att nedlägga företag utan att svara för ersättningsindustri, och vill statsrådet medverka till att dylik industri etableras i Köpmanholmen?

den 18 januari

1976/77:198 av herr *Börjesson* i Falköping (c) till herr budgetministern om ett generellt anstånd med avlämnande av självdeklaration till in-
nevarande års taxering:

Med hänsyn till bokföringsbyråernas hårda arbetsbelastning, orsakade inte minst av det förhållandet att vissa deklarationsblanketter har blivit försenade i samband med tryckning och distribution, är det önskvärt med ett generellt anstånd med deklarationernas avlämnande på förslagsvis två veckor. Inlämningstiden för de deklarationer som skall inkomma senast den 15 februari skulle därmed få en generell förlängning till den 1 mars, medan motsvarande tid för de deklarationer som skulle ha inkommit till senast den 31 mars skulle förlängas till den 15 april.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande fråga till herr budgetministern:

Vill statsrådet medverka till att generellt anstånd beviljas för samtliga deklarationsskyldiga för inlämnandet av årets självdeklaration med förslagsvis två veckor?

1976/77:199 av herr *Strömberg* i Botkyrka (fp) till herr kommunikationsministern om pendeltågstrafiken i Storstockholm:

Under den senaste tiden har SJ ej kunnat helt klara pendeltågstrafiken i Storstockholm. Vissa tåg har ställts in, andra har fått ett mindre antal vagnar än normalt. Resultatet har blivit förseningar för resenärerna och en ofta olidlig trängsel. Ibland har passagerare ej kommit med utan fått vänta på nästa tåg.

Via landstingsskatten satsar invånarna i Stockholms län stora summor för att få en bra kollektivtrafik. En av målsättningarna är att kollektivtrafiken skall vara ett bättre alternativ än bilen. Det är därför ur flera synpunkter allvarligt när kollektivtrafiken ej fungerar tillfredsställande.

Om SJ under en kortare tid vid särskilt svår väderlek har svårigheter måste detta självklart accepteras. Men att pendeltrafiken under en längre tid ej fungerar tillfredsställande är förvånande.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande fråga till herr kommunikationsministern:

Har statsrådet uppmärksammat svårigheterna för pendeltågstrafiken i Storstockholm och vilka åtgärder tänker statsrådet vidta?

1976/77:200 av herr *Jonasson* (c) till herr socialministern om skadeverkningarna på barn av skogsbesprutningen i norra Värmland:

De mycket omfattande skogsbesprutningarna under senare år har kritiserats från många utgångspunkter. I dagarna har rapporter kommit om skador på barn som kan ha sitt ursprung i den stora gifthanvändningen inom skogsbruket, främst användandet av hormoslyr. Om detta påstådda förhållande är riktigt måste det anses vara helt uppenbart att skador på det uppväxande släktet är ett orimligt pris för ett rationellt skogsbruk. Det är angeläget att de rätta orsakssammanhangen, t. ex. vad gäller ökade skador på barn i norra Värmland, snarast klarläggs.

I anledning härav vill jag till herr socialministern ställa följande fråga:

Vilka initiativ är socialministern beredd att ta för att klarlägga de bakomliggande orsakssammanhangen till de ökade skadorna på barn i norra Värmland?

1976/77:201 av herr *Fagerlund* (s) till herr jordbruksministern om sjön Åsnens reglering:

Enligt tidningsreferat har jordbruksministern vid en uppvaktning från Åsnenföreningen angående sjön Åsnens reglering meddelat att regeringen är beredd att fullfölja den tidigare regeringens löfte om en total omprövning av vattenrättsdomen för Åsnen. Däremot var han icke beredd att ge arbetsgruppen i uppdrag att påskynda och slutföra sitt uppdrag.

Med anledning av detta vill jag till herr jordbruksministern ställa följande fråga:

Vid vilken tidpunkt kan man räkna med att ett omprövningsbeslut avseende vattenrättsdomen för sjön Åsnen föreligger?

1976/77:202 av herr *Andersson* i Lycksele (s) till herr industriministern om Vindelälvsprogrammet:

En enhällig riksdag har uttalat sig för att det s. k. Vindelälvsprogrammet genomförs. Kostnadsramen för detta beräknades 1975 till ca 260 milj. kr. Det förutsattes att staten skulle svara för merparten av kostnaden.

I budgetpropositionen upptas endast 17 milj. kr. att delas mellan Vindelälvsprogrammet och en rad andra angelägna behov.

Mot bakgrund härav ber jag att till herr industriministern få ställa följande frågor:

1. Hur stort belopp har industriministern beräknat för Vindelälvsprogrammet?
2. Till vilka projekt i detta program har industriministern beräknat statligt stöd under nästa budgetår?

1976/77:203 av herr *Claeson* (vpk) till herr kommunikationsministern om nedläggning av utredningen om Bromma flygplats:

Med anledning av den inträffade katastrofen vid inflygning till Bromma flygplats och mot bakgrund av den debatt som nyligen fördes och det beslut om förnyad utredning som togs av riksdagen vill jag ställa följande fråga till herr kommunikationsministern:

Är kommunikationsministern beredd att lägga ned utredningen om Bromma flygplats framtid?

1976/77:204 av herr *Gahrton* (fp) till herr budgetministern om information till folkpensionärer rörande nya skatteregler:

I anslutning till propositionen 1976/77:45 beslöt riksdagen utvidga fullmakten för regeringen enligt 3 § 3 mom. UL till att omfatta också rätt att förordna om skatteavdrag på enbart folkpension. Fullmakten skulle dock begränsas till de fall där slutlig skatt antas uppkomma för den skattskyldige. Det betonades också i sammanhanget att propositionens förslag med anknytning till pensionärsbeskattning skulle betraktas som provisoriska. Icke desto mindre har riksdagsbeslutet skapat oro bland pensionärer och fått dem att befara skattes kärpningar. En tidning (Kvälls-posten 1976-12-22) rubricerade en kommentar: "Höjda pensioner ger skatt åt allt fler pensionärer." I propositionen (s. 32) framhåller statsrådet "att det är en viktig uppgift för berörda myndigheter att informera pensionärerna om de nya reglerna -- --".

Nr 55

Tisdagen den
18 januari 1977

---

*Meddelande om
frågor*

Mot den bakgrunden vill jag fråga herr budgetministern:

På vilket sätt kommer informationen om de nya skattereglerna att spridas till berörda pensionärer?

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 15.50.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert